



Koronavirus COVID-19 ja EU:n ruoka-avun järjestäminen poikkeusoloissa

Hallitus linjasi 16. maaliskuuta 2020 lisätoimenpiteistä koronavirustilanteen hoitamiseksi Suomessa. Linjattujen toimenpiteiden tarkoituksena on suojata väestöä sekä turvata yhteiskunnan ja talouselämän toiminta. Linjaukset ovat voimassa 13. huhtikuuta 2020 asti. Hallitus on todennut yhteistoiminnassa tasavallan presidentin kanssa, että maassa vallitsee koronavirustilanteen vuoksi poikkeusolot.

Tämänhetkisen tiedon mukaan virus ei tartu elintarvikkeiden välityksellä, vaan COVID-19 koronavirus tarttuu sairastuneesta ihmisestä pisaratartuntana toiseen ihmisen, kun sairastunut yskii tai aivastaa. Toistaiseksi yhdenkään ihmisen ei ole todettu sairastuneen elintarvikkeiden välityksellä. Ruoan valmistamista ja tarjoilemista muille on syytä välttää aina sairaana ollessa. Käsien puhtaus ja ruoan muu hygieeninen käsittely ovat tärkein keino välttää monenlaisia elintarvikkeiden välityksellä tarttuvia tauteja.

Poikkeusoloissa ruoka-avun merkitys sitä tarvitseville korostuu. Kumppaniorganisaatioiden paikalliset järjestöt ja seurakunnat tekevät äärettömän tärkeää työtä auttaakseen yhteiskunnan vähävaraisimpia. Jokaisen ruoka-aputoimijan on arvioitava itse ruoka-avun järjestämistapoja ja pyrittävä varmistamaan ruoka-aputoiminnan jatkuminen myös poikkeusoloissa. Ruoka-avun jakaminen on kuitenkin keskeytettävä, ellei jakelua ole mahdollista toteuttaa alla olevat hallituksen linjaukset huomioiden.

Seuraavien ohjeiden avulla on tarkoitus avata tiettyjen nyt hallituksen linjaamien toimenpiteiden merkitystä ruoka-avun jakamisen näkökulmasta.

Hallituksen linjaamat toimenpiteet, jotka huomioidaan erityisesti EU ruoka-avun järjestämisessä:

- Rajoitetaan julkiset kokoontumiset kymmeneen henkilöön ja suositellaan välttämään tarpeetonta oleilua yleisillä paikoilla.
 - Ruoka-avun jakamisessa on huomioitava 10 henkilön rajoitus kerrallaan samaan tilaan.
 - Ruoka-avun jakamisessa on vältettävä jonojen syntymistä. Avun hakemisessa suosittelemme, että paikan päälle kotitaloudesta apua saapuu hakemaan vain yksi henkilö. Tarvittaessa tulee pitää riittävä etäisyys muihin henkilöihin (vähintään metri).
 - Suosittelemme, että ruokatavarat pakataan ennen jakamista valmiiksi nk. akuuttikasseiksi. Valmiiksi tehtyjen kassien sisältöön ei ole mahdollista vaikuttaa, jotta niiden jakelu sujuu nopeasti.
- Suljetaan valtion ja kuntien museot, teatterit, Kansallisooppera, kulttuuritalot, kirjastot, kirjastoautot, Kansallisarkiston asiakas- ja tutkijasalipalvelut, harrastustilat ja -paikat, uimahallit ja muut urheilutilat, nuorisotilat, kerhotilat, järjestöjen kokoontumistilat, vanhusten päivätoiminta, kuntouttava työtoiminta ja työkeskukset. Suositellaan yksityisen ja kolmannen sektorin toimijoiden sekä uskonnollisten yhteisöjen toimivan samoin.
 - Liitännäistoimet toteutuvat tiedottavina tai liitännäistoimissa hyödynnetään sähköisiä verkkoyhteyksiä.
- Toimintaohjeena yli 70-vuotiaat veloitetaan pysymään erillään kontakteista muiden ihmisten kanssa mahdollisuuksien mukaan (karanteenia vastaavat olosuhteet)
 - Yli 70-vuotiaiden ei tule osallistua ruoka-avun jakamiseen vapaaehtoisina.

- Yli 70-vuotiaiden avuntarvitsijoiden osalta ruoka-apu voidaan toimittaa ruoka-aputoimijan tai muiden vapaaehtoisten avulla henkilön kotiin. Kotiin toimitettaessa huomioitava erityinen huolellisuus tarpeettomasta kontaktista.
- Ulkomailta palaavat suomalaiset ja Suomessa pysyvästi asuvat henkilöt ohjataan kahden viikon karanteeniin vastaaviin olosuhteisiin.
 - Ulkomailta palannut henkilö ei saa osallistua ruoka-avun jakeluun kyseessä olevan kahden viikon aikana.
- Tavara- ja rahtiliikenne jatkuu normaalisti.
 - EU:n ruoka-avun elintarvikekuljetuksia voidaan jatkaa normaalisti ja kuljetuspäiviä sovitaan jakelupaikkojen kanssa.
 - Kaukokiito Oy:n kuljettajia on ohjeistettu tilapäisestä kuittausmenettelystä, jossa Kaukokiidon mobiililaitteisiin ei oteta vastaanottajan (tavaroita vastaanottava järjestö tai seurakunta) kuittausta. Sen sijaan kuljettaja on ohjeistettu kuittaamaan asiakkaan puolesta, kun asiakas on ensin tarkastanut lähetyksen. Kuittaukseen lisätään vastaanottajan nimi. Näin toimimalla pyritään välttämään tarpeetonta kontaktia mobiililaitteisiin ja suojaamaan asiakkaita.
 - Kuljetuspäivää sovittaessa jatkossa kirjataan vastaanottajan aikataulutoive kuljetustilaukseen. Jos aikataulutoivetta ei voida toteuttaa, on kuljetusliikkeen ajojärjestelijä yhteydessä vastaanottajaan. Näin toimimalla pyritään vähentämään tarpeetonta oleilua.
 - Jos tilanne ruoka-apukuljetuksesta sopineessa järjestössä tai seurakunnassa muuttuu, on järjestön tai seurakunnan ilmoitettava asiasta viipymättä osoitteeseen ruoka-apu@ruokavirasto.fi, jotta kuljetus voidaan peruuttaa tai sopia uusi ajankohta.
 - Kuljetuspäiviä voidaan tällä hetkellä sopia myös kesäkuulle.

Muihin jo aiemmin julkaistujen ohjeiden huomioiminen ruoka-avun jakamisessa

- Kipeänä on jokaisen pysyttävä kotona sairastamassa, eikä ruoka-apua pidä tulla itse jakamaan, ottamaan vastaan elintarvikekuljetusta tai noutamaan avustuskassia. Sairastuneelle apua tarvitsevalla voidaan ruoka-apukassi toimittaa kotiin ilman henkilökohtaista kontaktia. Asiassa on ehdottomasti noudatettava erityistä huolellisuutta ja riittävää etäisyyttä.

Huolehdi hygieniasta (koko ohjeistus: <https://hyvatyo.ttl.fi/koronavirus/ohje-tyontekijalle>):

- Käytä tervehtimiseen muita tapoja kuin kättely.
- Pysyttele vähintään metrin päässä henkilöstä (joka yskii tai aivastaa).
- Pidä kädet puhtaana: Pese kädet vedellä ja saippualla ainakin 20 sekunnin ajan.
- Käsien kuivaamiseen kertakäyttöinen paperi on paras muualla kuin kotona ja kotona oma käsipyyhe.
- Älä koskettele silmiä, nenää tai suuta, ellet ole juuri pessyt käsiäsi.
- Käytä alkoholipitoista käsihuhdetta, jos pesu vedellä ja nestesaippualla ei ole mahdollista, ellei työssäsi olla ohjeistettu käyttäytymään toisin. Kun käytät alkoholipitoista käsihuhdetta, ota kerralla määrä, jolla pystyt hieromaan kätesi kauttaaltaan.
- Jos käytät kertakäyttöisiä suojakäsineitä, riisu ne koskematta käsineiden ulkopintaan: Kertakäyttökäsineiden oikeaoppinen riisuminen (linkki: <https://www.youtube.com/watch?v=TvlbEqTVSLY>). Pese kädet suojakäsineiden riisumisen jälkeen.

Lisätietoa Ruokaviraston internetsivuilla: <https://www.ruokavirasto.fi/teemat/koronavirus-covid-19/>
<http://www.ruokavirasto.fi/ruoka-apu>